

İNCESU İLÇESİ

İLÇENİN TARİHİ

Merzifonlu Karamustafapaşa bir Bağdat seferinde veya gezisinde 1659-1660 yıllarında o zaman bataklık halinde bulunan İncesu deresinin kenarına ordugahını kurdurur. Söylentiye göre o gece rüyasında kendisine bu ıssız yörenin ihyası emredilir. Bu suretle Karamustafa Paşa 1661'de şimdi halen mevcut bulunan Camii Kebir, Kervansaray, Hamam ve iki sıradan oluşan çarşı ve çeşmeleri inşa ettirmiştir. Kayseri Mahkemesinin kayıtlarına göre bugün ilçenin bulunduğu yerinin yakınında Karataş adında bir köy bulunmakta idi. İncesu'da imar hareketlerinin başlamasıyla Karataş'tan ve diğer yerleşim yerlerinden kabileler gelip yerleşmişlerdir. Bunlardan başlıcaları; Kırım, Etyemez, Karakoyunlu ve Bozkoyunlu kabileleridir. İlçedeki çeşitli mahalle ve sokak isimlerinin kaynağı bu kabilelere dayanmaktadır. İlçeye daha sonra Rum aileleri de yerleşmiş, İncesu batı yönünde gelişme göstermiştir. İncesu 19 yy. başlarında bucak merkezi, 1901 yılında da ilçe merkezi olmuştur.

Rumların mübadele edildikleri 1925-1930 yıllarına kadar ilçenin bugünkü durumuna göre daha mamur olduğu, 1200 kadar hanenin bulunduğu, nüfusun 12.700 olduğu, derenin güneyinde Salanta, Orta Mahalle, Kilise Mahallesi, derenin kuzeyinde ise Molu, Tirpanlı ve Sadıka isimli altı mahalleye ayrıldığı, ilçe haricinde çalışanlar tarafından ilçeye her yıl 80.000 Osmanlı Altını girdiği; ilçenin 7.000 büyükbaş hayvanı bulunduğu, yerinde yapılan araştırmalardan belirlenmiştir.

İlçedeki en önemli tarih eserlerinden biri Karamustafa Paşa tarafından yaptırılan ve halen bir kısmı duran külliyesinin şimdiki Kayseri yolunun girişine rastlayan kısmıyla giriş kapısı 1925 yılında Kaymakam Sait Bey tarafından yıktırılmıştır. Kervansarayın esas binası ve avlu kısmındaki kemerler restore edildiğinden iyi durumdadır. Çarşının bir kısmı eski halini koruyabilmiştir. Cami Kebir ve hamamın geçmiş yüzyılların aşındırması dikkate alınacak olursa çok iyi durumda olduğu söylenebilir. Bu iki eser 1955 yılında tamir ve restore edilmiştir. Cami Kebir üzerindeki kitabeden anlaşıldığına göre 1960 yıllarında tamir ettirilmiştir. 1970 yılındaki

sel afetinden sonra bir süre kapalı kalmıştır.

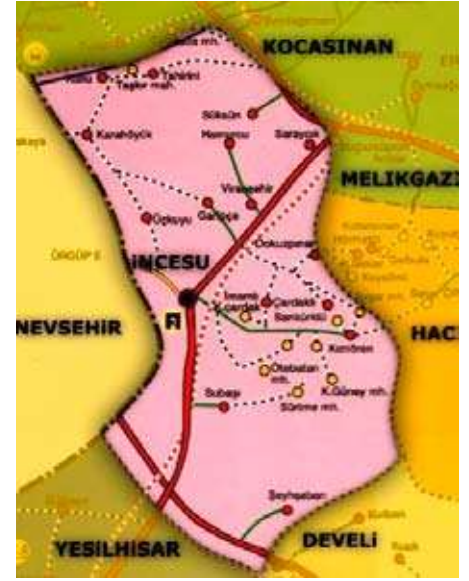
COĞRAFİ YAPI

İncesu Kayseri'nin güneybatısında, Kayseri-Niğde Devlet Karayolu üzerinde Kayseri'ye 30 km. uzaklıkta olup, 1150 rakımlıdır. Yüzölçümü 872 km² dir. İlçe'den geçen İncesu deresi Aksu Bağlarından doğmaktadır. İncesu ilçesi Erciyes'in kısmen güney ve güneybatı eteklerinde kurulmuştur. İlçenin batısında yer alan Tekke dağı 1800 m. yüksekliktedir. İlçenin kesin konumu 35o doğu boylamı, 38o kuzey enlemindedir. İlçe; kuzey ve doğuda il merkezi Kayseri, batıda Nevşehir ili Ürgüp ilçesi, güneydoğuda Develi ve güneybatıda Yeşilhisar ilçeleri tarafından sınırlanmıştır.

Çevresi dağlarla çevrili, denizden uzak ve deniz etkilerine kapalı olan ilçede yarı kurak karasal bir iklim egemendir. İlçede kış ayları soğuk ve kar yağışlıdır. En soğuk ay Ocak ve Şubat ayları olup, ortalama sıcaklık -20'nin üzerindedir. Yaz ayları kısa ama oldukça sıcak geçer. Yaz aylarında sıcaklık ortalaması 220'nin üzerindedir. Yıllık yağış ortalama 300 ile 400 mm'dir. İlçenin güneydoğusu yani Erciyes Dağı ile güneybatısındaki Tekke Dağı eteklerinde az miktarda ormanlık alanlar mevcuttur. İlçede mera vasıflı 49.620 hektar arazi mevcut olup, meralar yeterlidir.

EKONOMİK YAPI

İncesu bir tarım ilçesidir. Ekilebilen arazi taşlı ve verimsiz olduğundan, tarımla uğraşan kesim ancak kendini geçindirebilecek gelir elde etmektedir. Buna rağmen ilçede çalışan nüfusun % 75'i tarımla uğraşmaktadır. Hane başına düşen ortalama toprak 62 dekar dolayındadır. Veraset yoluyla mülkiyetin parçalanmış olması tarımsal üretimde verimliliği engellemektedir. İlçede sıra ile ticari amaçlı üzüm (ilçe merkezi, Garipçe, Hamurcu, Süksün, Saraycak) buğday, arpa, çavdar, pancar (ilçe merkezi, Süksün) ayçiçeği (Süksün) ve çeşitli sebzeler yetiştirilmektedir. Hayvancılık sadece hane halkının ihtiyacını gidermek için değil aynı zamanda ticari amaçla yapılmaktadır. İlçede toplam 6.060 sığır ve manda, 37.000 koyun ve keçi mevcuttur. Buna göre günlük süt verimi 7

ton civarındadır. Büyük ve küçükbaş hayvancılık yapanlar mart, nisan aylarında çevre köylerden alınarak beslenen hayvanları yetiştirip satmaktadırlar. Hayvansal üretim olan peynir, yoğurt, yağ ve yapağı Kayseri ve Ürgüp'te pazarlanmaktadır.

İlçe sınırları içerisinde Taksan Fabrikası (özelleştirildi ve Mıhçıoğlu AŞ. tarafından alındı.), Çinkur Fabrikası (özelleştirildi ve İpek Mobilya AŞ. tarafından alındı.), Karsu Fabrikası (800 işçisiyle iplik üretmektedir.), Targıt Fabrikası (meyve konsantresi üretmektedir.), Erciyes Gaz ve Aygaz dolun tesisleri, Alfapen PVC Fabrikası ilçe sınırları içerisinde üretimde bulunmaktadır.

SOSYAL YAPI

1991 yılında ilk defa üzüm festivali düzenlenmiş ve bu festival geleneksel hale getirilerek her yıl eylül ayının ilk cumartesi gününde yapılmaktadır. İlçede sinema ve tiyatro faaliyetleri mevcut değildir. Sosyal hareketliliği okulların düzenlediği müsamereler ve sergiler ile halkın düğünleri sağlamaktadır. Mevcut 12 adet kahvehane genelde halkın vakit geçirdiği yerlerdir. Öğretmenevi lokali de memurların bir arada buldukları yerlerdendir. Eğlence yeri olarak Lake Land turistik tesisleri bulunmaktadır. Kara Mustafa Paşa Külliyesinin onarılacak ve belirli düzenlemeler yapılarak çeşitli sosyal etkinliklere müsait hale getirilip halkın gidip gelebileceği yerler haline getirilmesinin yararlı olacağı düşünülmektedir. İlçenin yerli halkı büyükşehirliere göç etmektedir. Doğu illeri başta olmak üzere özellikle Ağrı ilinden ilçemize göç olmaktadır. Bu nedenle azda olsa ilçe nüfusu artmaktadır.

ESKİ KÖY İNLERİ

İlçesi	İncesu	Pafta	
Köy		Ada	233
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Aksu Bağları		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 09.04.1983-A4249		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Eski köy inleri; İncesu İlçesinin 3 km. batısında, İncesu'dan Ürgüp'e giden eski yolun geçtiği vadinin hemen solunda yer alan Aksu Bağları mevkiinde bulunan Kırklar İni ile Eski Köy İnleri diye adlandırılan kayalıklarla, bu kayalıklar arasında üzeri üzüm bağları ile kaplı bölgede yer alan çok sayıda kayaya oyulmuş sığınaklardan oluşmaktadır. Sit sahası; Kırklar İninin doğu tarafından geçen patika yolla, batıda yer alan ve Eski Köy İnlerinin üzerinden geçen yol arasında kalan yaklaşık 300 m. genişliğindeki alanda yer almaktadır.

KÜLLÜ KAYA YERLEŞİMİ

İlçesi	İncesu	Pafta	
Köy	Küllü köyü	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 20.06.2007-829		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Küllü köyünün yaklaşık 500 m. kuzeybatısında kızılırmak nehrine bakan kayalık sirtlarda kaya yerleşimi tespit edilmiştir. Buradaki stabilize yolun kuzey tarafındaki kaya oyma mekanları girişleri yola bakmaktadır. Bu mekanın en doğuda olanının batı duvarındaki geçişle batısındaki diğer bir mekana girilir. Bu mekanın zemininde erzak çukurları ve duvarlarında nişler yer almaktadır. Kayalık sırtın en batı ucunda yer alan kaya parçasındaki kaya yerleşiminin giriş kısmı yandadır.

İNCESU HÖYÜK

Tanımı

Höyük, İlçenin kuzey - doğusunda, Kayseri -Niğde asfaltının 34.km.sinde yolun hemen solunda bulunmaktadır. Takriben 15 m. yükseklikte 100 m. çapındadır. Satış buluntularına göre Höyüğün; eski tunç devri, Hitit, Frig, Klasik devirlerde iskan edildiği anlaşılmıştır. Gayri Menkul Eski Eserler ve Anıtlar Yüksek Kurulu'nun kararıyla birinci derece arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir. Bugün höyükte kaçak kazı çukurları mevcut olup, korumasız bir durumdadır.

İlçesi	İncesu	Pafta	
Köy		Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Hacı Cafer Mevkii		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı			

KARAMUSTAFA PAŞA CAMİİ

İlçesi	İncesu	Pafta	4
Köy		Ada	26
Mahalle	Karamustafa paşa	Parsel	18
Mevkii			
Sokak	Meydan Caddesi		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı	Camii		

Tanımı

Merzifonlu Karamustafa Paşa Camii, aynı adla anılan külliye içerisinde. Kare planlı olup, kesme taşlardan inşa edilmiştir. Avluya kuzey-batı yönde üzerinde kitabe bulunan yuvarlak kemerli bir kapıdan girilmektedir. Camiye üzeri üç kubbe ile örtülü son cemaat yerinden sonra, kitabeli bir kapıdan girilmektedir. İç kısım ortada merkezi, köşelerde yuvarlak takviye kemerli yarım kubbelerle örtülmüştür. (Merkezi kubbe dışarıdan yüksek sekizgen kasnaklı olup, dört tarafında üzeri kubbeli gömme sütun şeklinde mimari süsler vardır.) Camiinin doğu ve batı cephelerinin alt kısmında dikdörtgen boyutlu üçer pencere bulunmaktadır. Basit silmelerle çerçevelenen pencerelerin üzerinde sivri kemerli alınlıklar yer alır. Son cemaat yerine açılan kuzeybatı köşedeki minare zeminden beden duvarlarının bir metre altına kadar yükselen bir kaide üzerine oturtulmuştur.

Camii üzerinde inşaat kitabesi yoktur. Var olan onarım kitabesi 1860 tarihlidir. 1670 yılında inşa edilen külliyenin 1678 yılında düzenlenmiş bir vakfiyesi vardır. Dolayısıyla yapı 1670 yılında inşa edilmiştir. 1953 ve 54 yıllarında da onarım görmüştür.

KARAMUSTAFA PAŞA MEDRESESİ

İlçesi	İncesu	Pafta	4
Köy		Ada	26
Mahalle	Karamustafa paşa	Parsel	20-21
Mevkii			
Sokak	Meydan Caddesi		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı	İşyeri		

Tanımı

Külliyenin önemli yapılarından olan medrese, camii avlusunun batısında bulunmaktadır. Kesme taşlardan inşa edilmiş medrese, L planlı olup yan yana yerleştirilmiş on hücreden oluşmaktadır. Medresenin yuvarlak kemerli girişinin hemen yanında üzeri kubbeye örtülü büyük bir oda bulunmaktadır. Kubbeli odanın güney-doğusuna doğru 7 hücre eklenmiştir. Hücrelere düz lentolu birer kapıyla girmektedir. Herbir kapının yanında dikdörtgen birer pencere yer almaktadır. Hücrelerin önünde revak düzeneği görülür. Dersane mekanının güneybatı ve kuzeybatı köşelerinde dikdörtgen biçimli ikişer niş bulunmaktadır. Yapıda herhangi bir süsleme bulunmamaktadır. Düzgün kesme taşla inşa edilen binanın kitabesi yoktur. Vakfiyeye göre külliye ile beraber 1670 yılında yapılmış olmalıdır.

KARAMUSTAFA PAŞA HAMAMI

İlçesi	İncesu	Pafta	6
Köy		Ada	28
Mahalle	Karamustafa Paşa	Parsel	2
Mevkii			
Sokak	Meydan Caddesi		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	GMEEAYK-08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı	İnternet Kafe		

Tanımı

Tek hamam olarak inşa edilen yapı, kuzey güney doğrultuda dikdörtgen bir kütle teşkil etmektedir. Hamam, güneyden kuzeye doğru, soyunmalık, ılıklik, soğukluk, tuvaletler, sıcaklık, su deposu ve külhan mekanlarından oluşmaktadır. Hamamın örtüsünde, soyunmalıkta kubbe, ılıklik ve sıcaklıkta ortada kubbe, yanlarda yarım kubbe, tuvalet ve su deposunda beşik tonoz, külhanda kaburgalı haç tonoz kullanılmıştır. Kesme taştan inşa edilen hamam dört eyvanlı köşe halvet hücreli plan tipindedir. Hamamın soyunma kısmı kare planlı olup üzeri merkezi tek kubbeyle örtülüdür. Sıcaklık kısmının üzeri bir merkezi kubbe ve dört yarım ve kubbe ile örtülüdür. Hamamın giriş kapısının üzerindeki beş satırlık kitabede 1670 tarihi okunmaktadır.

KARAMUSTAFA ARASTASI

İlçesi	İncesu	Pafta	4
Köy		Ada	25-26
Mahalle	Karamustafa Paşa	Parsel	1-17.3-18
Mevkii			
Sokak	Meydan Caddesi		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı	Çarşı		

Tanımı

Merzifonlu Karamustafa Paşa külliyesinin arastası, Cami avlu duvarı ile kervansaray arasında konumlanmış olup, külliye ana eksenini belirlemektedir. 11.55 metre genişlik ve 77 metre uzunluğundaki bir sokağın doğu ve batı cephesine yapılmış dükkanlardan oluşmaktadır. Sokağın üzeri açıktır. kesme taşlardan yapılmış 32 adet dikdörtgen planlı dükkandan ibarettir. Dükkanların bir sırası Kara Mustafa Paşa Kervansarayına, diğer sırası ise Kara Mustafa Paşa Camiinin bahçe duvarına bitişiktir. Dükkanlar yuvarlak kemerli bir girişten sonra çapraz kemer veya iki yuvarlak kemerin taşıdığı tonozlarla örtülüdür. Kitabesi yoktur. Külliye bütünüyle birlikte 1670 yılında inşa edilmiştir.

KARAMUSTAFA PAŞA KERVANSARAYI

İlçesi	Incesu	Pafta	4
Köy		Ada	25
Mahalle	Karamustafa Paşa	Parsel	12
Mevkii			
Sokak	Meydan Caddesi		
Mülkiyeti	Vakıflar Genel Müdürlüğü		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı	Ziyarete Açık		

Tanımı

Külliye'nin temel yapısını oluşturan Kervansaray, avlu ve kapalı bölümüyle külliye'nin doğu tarafının tümünü kaplamaktadır. Kervansarayın güney tarafındaki açık avlu, kuzey hariç üç yönden revakla çevrilidir. Revaklı avluya doğu ve batı cephelerinin ortasına açılmış basık kemerli kapılarla girilmektedir. Kervansaray tamamen kesme taştan inşa edilmiştir. Kuzeydeki kapı diğerlerinden daha büyük olup üzeri yuvarlak tonozlu ve kitabelidir. Burası karşılıklı altışar adet fil ayağı üzerine oturan çapraz kemerlerle örtülüdür. Revak kervansaray üzeri dıştan beşik çatı ile örtülü olup çatıda ocakların bacaları mevcuttur. Kapalı bölümü 25.50 x 50.00 metre ölçülerinde düzgün bir dikdörtgendir. Kapalı bölüm doğu batı doğrultuda üç sahna ayrılmıştır. Kervansarayın avlusu doğu yönde 55.50 metre batı yönde 49.80 metre güney yönde ise 50.80 metredir. Yapı külliye ile beraber 1670 yılında yapılmıştır.

ANIT MEZAR

İlçesi	İncesu	Pafta	
Köy	Örenşehir	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Bekçi tepesi Mevkii		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-A423		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

İncesu ilçesinin Örenşehir köyünde yer alan mezar, Roma dönemine aittir. Kare planlı olup kesme taşlarla inşa edilmiştir. Mezara doğu yönde bulunan düz lentolu ve 2,5 m. yükseklik, 2 m. genişlikte bir kapıdan girilir. Mezar yapısının iç kısmında üç tane yuvarlak kemerli niş yer almaktadır. Yapı tahribata açık durumdadır.

ŞEYH TURASAN ZAVİYESİ

İlçesi	Incesu	Pafta	
Köy	Tekke Dağı	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii			
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK- 08.04.1977-423		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Küçük ebatlı kesme taştan inşa edilen zaviye, kuzey - güney doğrultuda uzanan 20,45 x 14,12 m. ölçülerinde olup dikdörtgen planlıdır. Mescide doğudaki basit cümle kapısından girildiğinde; ortada üzeri beşik tonozlu ve kubbeli kapalı avlu, solda mescid ve türbe, sağda oda ve mutfak yer almaktadır. Yapıda herhangi bir bezeme unsuru yoktur.

NAMAZGAH

İlçesi	İncesu	Pafta	
Köy	Süksün Kasabası	Ada	
Mahalle		Parsel	
Mevkii	Mezgit Mevkii		
Sokak			
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	GMEEAYK-09.04.1983-1134		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kare planlı olan namazgah, düzgün kesme taştan inşa edilmiştir. Namazgaha kuzey yönünde yuvarlak kemerli bir açıklıkla girilir. Güneyde yer alan mihrap, üç sıra mukarnas kavsara ile çevrelenmiştir. Mihrabın etrafında üç ve dört kollu yıldız biçiminde bezemeler bulunmaktadır. Namazgah ana kaya üzerine oturmuş olup üst örtüsü beşik tonozdur. Namazgahın altında muhtemelen depo olarak kullanılan bir bölüm yer almaktadır. Namazgahın güneybatısında büyük oranda tahrip olmuş bir sarnıç vardır. Kesme taştan inşa edilen sarnıçın yuvarlak kemerli bir girişi bulunmaktadır.

KİLİSE

İlçesi	Incesu	Pafta	40
Köy		Ada	311
Mahalle	Yarım Mah.	Parsel	14
Mevkii			
Sokak	Kilise Sok.		
Mülkiyeti	Özel Mülkiyet		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.09.2003-3397		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

İki katlı kesme taştan inşa edilmiştir. Avlu içerisinde yer alan kilisenin üstü düz toprak damla örtülüdür. Avlu giriş kapısı, sivri kemerli ve her iki yanında birer sütun olan düzenleme ile vurgulanmıştır. Kapı üzerinde yuvarlak kemerli alınlıkta oyma yunan haçı motifi bulunmaktadır. Kilise konut mimarisine benzer özellik gösterir.

KİLİSE

İlçesi	İncesu	Pafta	8
Köy		Ada	36
Mahalle	Yeni Cami Mah.	Parsel	1
Mevkii			
Sokak	Kuyubaşı Sok.		
Mülkiyeti	Hazine		
Tescil Durumu	KKTVKK- 25.09.2003-3397		
Bugünkü Kullanımı			

Tanımı

Kesme taştan dikdörtgen biçiminde üç nefli olarak inşa edilmiştir. Orta nef yan neflerden daha geniş olup doğu ucunda yarım daire biçimli apsis bölümü yer alır. Batı cephesinde ana girişin yer aldığı narteks kısmı yıkılmıştır. Yapının üst örtüsü içte beşik tonoz, dışta ise beşik çatıyla örtülüdür. Narteksin her iki yanında mezar odaları yer almaktadır. Nefler arasında beş adet sütun yer alır. Sütun kaideleri kare kesitli iken gövde kısmı daire kesitlidir. Yapının kuzey ve güney cephesinde dikdörtgen biçimli, taş söveli mazgal şeklinde daralan pencereler yer almaktadır. Bu pencerelerin üzerinde yarım daire şeklinde dıştan içe doğru girintili silmelere sahip taş alınlıklar vardır. Alınlıkların orta kısmında kabartma haç motifleri vardır.

